

ANTI POVERTY MAG
(Žurnalas apie kovą su skurdu)
Nr. 133 / 2010
III, 2010 m.
www.eapn.org

LEIDINIO VERTIMO UŽSAKOVAS:

NACIONALINIS
SKURDO MAŽINIMO
ORGANIZACIJŲ TINKLAS

Odminių g. 12, Vilnius, Lietuva.
Tel. : +370 5 2618782, faks. : +370 5
2126045, el.paštas: info@skurdas.lt;
www.skurdas.lt

Pirmasis 2010-ųjų Europos metų rezultatų įvertinimas

PARENGĖ PAULINE GEOGHEGAN, 2010-ŪJŲ EUROPOS METŲ SOCIALINIŲ NVO KOALICIJOS KOORDINATORĖ, EAPN

Europos kovos su skurdu tinklas (EAPN) aktyviai agitavo 2010-uosius metus paskelbti Europos kovos su skurdu metais. To siekėme žinodami, kad šiuo periodu ES turi atnaujinti savo esmines strategijas, todėl norėjome užtikrinti, kad šio atnaujinimo metu didelis dėmesys bus skiriamas skurdui bei socialinei atskirčiai. Baigiantis 2010-iesiems metams, šiame EAPN žurnalo numeryje pateikiamas pirmasis Europos metų rezultatų įvertinimas.

Pagrindinis 2010 metų pasiekimas yra strategija „Europa 2020“ bei pavyzdinė programa „Kovos su skurdu platforma“. Nors strategijoje „Europa 2020“ nėra numatyta kardinalių pokyčių, kurių reikalavo socialiniai aktyvistai, tačiau sutarimas dėl konkretaus tikslo – sumažinti skurdą – yra didelis žingsnis į priekį. Šis tikslas turėtų pasitarnauti pritraukiant didesnę visuomenės dėmesį į šį ES bendradarbiavimo aspektą ir paskatinti visuomenę kovoti su skurdu bei socialine atskirtimi.

Šiuo metu mes vis dar laukiame Europos Komisijos komunikato dėl Kovos su skurdu platformos. EAPN yra susirūpinusi, jog ši Platforma nepakankamai laikysis ankstesnio įsipareigojimo sustiprinti socialinį AKM (ES atvirojo koordinavimo metodas, skirtas bendradarbiavimui vykdant socialinės politikos strategijas, sukurtas 2000–2010 metais), ypač reikalavimo kurti ir įgyvendinti nacionalinius veiksmų planus atskirčiai mažinti, paremtus aktyviu suinteresuotųjų šalių įsitraukimu. EAPN ir daugelis kitų socialinių aktyvistų yra įsitikinę, kad tai būtų žingsnis atgal kuriant socialinę Europą, todėl toliau mėgina spausti politikus, kad to būtų išvengta.

Šiame EAPN žurnalo numeryje yra pristatomos EAPN ir 2010-ųjų NVO koalicijos pastangos siekiant užtikrinti šių Europos metų sėkmę. Ši jų veikla taip pat gali tapti įkvėpimu ateities darbams. Norėdami gauti daugiau informacijos apie nevyriausybių organizacijų veiklą 2010 metais, apsilankykite interneto svetainėje www.endpoverty.eu.

2010-ieji: aktyvūs metai EAPN organizacijai tiek Europos Sąjungos, tiek valstybiniu lygiu

Parengė Pauline Geoghegan, 2010-ųjų Europos metų socialinių NVO koalicijos koordinatore

2010-aisiais – Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metais – EAPN ir 2010-ųjų socialinių nevyriausybinų organizacijų koalicija buvo labai aktyvios Europiniu lygiu reikalaujamos socialinės politikos strategijų stiprinimo ir jų integravimo į kitų sričių politiką bei atkreipdamos visuomenės dėmesį į neefektyvias ir priešingus rezultatus davusias valstybių narių taikomas įsiskolinimo mažinimo priemones, paremtas socialinių biudžetų mažinimu. Šie Europos metai taip pat buvo puiki galimybė atkreipti visuomenės dėmesį į skurdą, pasitelkus žiniasklaidos priemones ir organizuojant įvairią veiklą tiek Europiniu, tiek nacionaliniu lygiu.

Trys pagrindiniai EAPN įvykiai Europos Sąjungos lygiu, susiję su trimis svarbiausiomis temomis: metų rezultatas, migracija ir minimalios pajamos.

Vasario 19 d. EAPN atstovai Dubline suorganizavo tarptautinę konferenciją, kurioje apibrėžta organizacijos vizija dėl 2010-ųjų – Europos skurdo ir socialinės atskirties mažinimo – metų rezultatų Europos Sąjungos prioritetų kontekste ir jų reikšmė ateinančiam dešimtmečiui bei strategijai „Europa 2020“. Konferencija suteikė galimybę pateikti konkrečius pasiūlymus, kaip kurti socialinę Europą. Taip pat šioje konferencijoje suinteresuotos šalys, įskaitant skurde gyvenančius žmones, galėjo išreikšti savo nuomonę apie šios vizijos įgyvendinimą.

EAPN generalinės asamblėjos metu Kipre surengtas seminaras apie migraciją ir skurdą suteikė progą tinklui bei jo nariams įvertinti vis blogėjančią daugelio Europos šalių migrantų situaciją dėl labai mažų arba apskritai negaunamų pajamų bei socialinių teisių trūkumo, o taip pat apibrėžti tam tikras strategijas, užtikrinančias, kad EAPN nariai į savo veiklos prioritetus įtrauktų migrantų klausimą.

EAPN konferencijai, skirtai aptarti minimalių pajamų klausimą, buvo numatyti keturi pagrindiniai tikslai: 1) atkreipti dėmesį į minimalias pajamas gaunančių asmenų grupę ir aptarti adekvačių pajamų socialinę bei ekonominę reikšmę, 2) apžvelgti, kokia yra padaryta pažanga užtikrinant pakankamas pajamas ir kaip yra laikomasi aktyvios integracijos rekomendacijų, 3) pasidalinti patirtimi, teigiamais pavyzdžiais ir metodais, padedančiais užtikrinti pakankamas pajamas bei alternatyviais požiūriais į finansavimą, ir 4) apibrėžti rekomendacijas, leisiančias sustiprinti ES bendradarbiavimą užtikrinant pakankamas minimalias pajamas bei aptarti ES Pagrindų direktyvą dėl minimalių pajamų sistemų tinkamumo. Konferencijoje dalyvavo daug suinteresuotų šalių, įskaitant minimalias pajamas gaunančius asmenis, atvykusius iš keleto ES šalių, kurie aktyviai dalyvavo diskusijose.

Spalio 17-oji – tarptautinė kovos su skurdu diena

Daugelyje šalių spalio 17-oji diena tapo svarbiausiu įvykiu 2010 metų kampanijoje prieš skurdą. Tą dieną Belgijoje veikiantis kovos su skurdu tinklas (BAPN) Briuselio gatvėse suorganizavo masines eitynes, kuriose dalyvavo apie 3000 dalyvių iš įvairių nevyriausybinių organizacijų, profsajungų, organizacijos „Euromarches“ bei kiti dalyviai, o vakare šias eitynes pratęsė žibintų paradas. Daugelis dalyvių tą pačią dieną dalyvavo Europos Parlamente surengtame ATD Quart Monde organizacijos minėjime bei Briuselio miesto rotušėje vykusiame priėmime, kur taip pat viešėjo jos karališkoji didenybė Belgijos princesė Astrida. Tą pačią savaitę įvyko kiti du svarbūs 2010-ųjų metų kampanijos renginiai – spalio 18 – 19 d. Briuselyje vyko kasmetinė apvaliojo stalo diskusija apie skurdą bei solidarumo forumas prieš socialinę atskirtį, surengtas de Schaerbeek halėje Briuselyje.

Šiųmetinė apvaliojo stalo diskusija apie skurdą suteikė galimybę padaryti įtaką politikos kūrimui itin svarbiu tam metu. EAPN ir kiti suinteresuoti asmenys, dalyvavę 9-joje apvaliojo stalo diskusijoje, aiškiai išdėstė, jog nacionaliniai veiksmų planai, skirti kovai su socialine atskirtimi, yra labai svarbūs nuoseklioms ir integruotoms strategijoms bei suinteresuotųjų šalių – skurstančiųjų, nevyriausybinių organizacijų, regioninių bei vietinių institucijų – dalyvavimui. EAPN atstovai taip pat kėlė klausimą, kaip reikėtų pasiekti „Europa 2020“ strategijos tikslą – dvidešimčia milijonų sumažinti skurstančiųjų skaičių – kai ES spaudžia valstybes nares sumažinti socialines išmokas bei apriboti pagrindines paslaugas ir nesiima ryžtingų žingsnių adekvačioms pajamoms užtikrinti.

Keturiasdešimt NVO tinklų suvienija jėgas reikalaudami politinio įsipareigojimo 2010-aisiais metais

EAPN koordinuoja 2010-ųjų Europos metų NVO koaliciją ir siekdama geriau koordinuoti Europos ir nacionalinių tinklų veiklą, kartu su nevyriausybiniėmis organizacijomis įtvirtino bendras 2010-iesiems metams skirtas idėjas ir principus, kuriuos galite rasti Koalicijos interneto svetainėje www.endpoverty.eu.

Pagrindinis 2010-ųjų NVO koalicijos renginys yra gyvoji grandinė už kovą su skurdu, kuri lapkričio 19 d. popiet apjuos Europos Parlamentą. (žr. <http://www.endpoverty.eu/MAJOR-CALL-Human-Ring-around-the.html>). Į šį renginį išreikšti solidarumą yra kviečiami visi Europos piliečiai, pilietinės organizacijos, Europos ir nacionalinių institucijų nariai ir darbuotojai, politikai ir profsajungos. Tokiu būdu siekiama parodyti, kad yra įmanomas ir kitoks atsakas į krizę, ir kad politinės priemonės, orientuotos į socialinių biudžetų mažinimą, tik pakenks efektyvių socialinių apsaugos sistemų stabilizuojančiam poveikiui. Keletas EAPN nacionalinių tinklų taip pat planuoja rengti tokias pat akcijas tuo pačiu laiku visoje Europoje. Išsamesnę informaciją rasite interneto svetainėje www.endpoverty.eu.

Bendradarbiavimas su institucijomis 2010-aisiais metais

Europos metai yra puiki proga užmegzti ryšius su įvairiomis institucijomis. Svarbiausi bendradarbiavimui skirti renginiai buvo birželį įvykęs 9-asis skurde gyvenančių žmonių susitikimas, spalį surengta apvaliojo stalo diskusija apie skurdą ir 2010 metų atidarymo bei uždarymo renginiai. Taip pat galimybių bendradarbiauti suteikė pasiruošimas lapkritį vykusiam 2010-ųjų Europos metų vertinimo nagrinėjimui kartu su Europos ekonominiu ir socialiniu komitetu, 2010-ųjų forumui kartu su regionų komitetu, rugsėjį įvykusiai ETUC gatvės demonstracijai kartu su Europos profsąjungomis, ir bendradarbiavimas su fondais bei PING (angl. „Poverty Is Not a Game“ – „skurdas – ne žaidimas“) projektu, kuris sukūrė kompiuterinį žaidimą mokykloms (www.povertyisnotagame.com).

Maltos kovos su skurdu forumas (EAPN Malta) Maltos parlamente suorganizavo posėdį, kuriame dalyvavo Socialinių reikalų komitetas. Šis posėdis suteikė galimybę pristatyti „Ataskaitą apie skurdą Maltoje“, kurią paruošė Jėzuitų tikėjimo ir teisingumo centras. Šioje ataskaitoje yra pateikti autentiški Maltos piliečių ir pabėgėlių pasakojimai apie skurdą ir socialinę atskirtį. Tuo tarpu Islandijoje žmonės, gyvenantys socialinėje izoliacijoje ir/arba skurde, buvo pakviesti susėsti prie vieno stalo su politikais ir darbdaviais ir pakalbėti apie tai, kaip jie mano savo ateitį valstybės sistemoje ir koks galėtų būti jų indelis siekiant pokyčių. Norvegijoje visuomenės informavimui pasitarnaus futbolo lyga. Taip pat planuojama į akciją įtraukti verslo mokyklas ir paskatinti jas panagrinėti skurdo kainą. Portugalijoje buvo pasirašyta sutartis su Montepio Geral (kreditinė įstaiga ir fondas) siekiant šalyje vystyti mikrokredito projektą. Helsinkyje, Suomijos parlamente surengtame seminare, du asmenys, susiduriantys su skurdu ir socialine atskirtimi, pasakojo apie savo asmeninę patirtį. Slovakijos kovos su skurdu tinklas surengė Slovakijos parlamente pirmą viešą posėdį apie skurdą Slovakijoje.

EAPN nacionaliniai tinklai: veiklos kūryje

Šiais Europos metais EAPN nacionaliniai tinklai buvo išties aktyvūs: dauguma jų pasinaudojo nacionalinėmis tikslinėmis savaitėmis (angl. *National Focus Weeks*), kad atkreiptų visuomenės dėmesį į savo veiklą ir perduotų bendrą žinią apie Europos metų pasiekimą, pabrėždami visos Europos nevyriausybinų organizacijų solidarumo svarbą. Kai kuriems tinklams buvo sunku bendradarbiauti su savo šalių NĮ (nacionalinėmis įgyvendinančiomis įstaigomis). Kiti tinklai iš šių įstaigų sulaukė paramos ir galėjo su jomis sklandžiai bendradarbiauti.

2010 metais daugumoje šalių EAPN nacionaliniai tinklai suorganizavo susitikimus su skurde gyvenančiais žmonėmis. Dauguma jų paruošė dirvą Europos skurstančiųjų susitikimui, kuris vyko šių metų birželio mėnesį Europos Parlamente pirmininkaujant Ispanijai.

Visoje Švedijoje buvo organizuojamos konferencijos, kurių formatas buvo panašus į Europos skurstančiųjų susitikimą. Šiose konferencijose,

kaip proceso lyderiai, dalyvavo pirmojo nacionalinio skurstančiųjų susitikimo atstovai. Konferencijos suteikė galimybę visiems kolektyviai mokytis, kaip užmegzti dialogą ir paskatinti kitus žmones, susiduriančius su skurdu ir atskirtimi, atvykti į konferencijas. Gruodžio mėnesį proceso lyderiai dalyvaus baigiamojoje konferencijoje, kurioje bus dalinamasi per metus įgyta patirtimi, daromos išvados bei sprendžiama, kokią naudą jos galėtų duoti ateinančiais mėnesiais ir metais.

Vienijanti tema – kultūra

Daugeliui tinklų kultūra pasitarnavo kaip priemonė, padedanti nešti žinią apie Europos metus. Įvairiuose Austrijos miestuose buvo rodomas šiems metams specialiai sukurtas spektaklis. Liuksemburge viena iš svarbiausių šių metų temų buvo kultūros pažinimas. Islandijoje, siekiant paskatinti jaunimą apmąstyti ir pripažinti skurdo egzistavimą, buvo paskelbtas fotografijų konkursas. Vokietijoje, Nacionalinės tikslinės savaitės metu vyko daug įvairių renginių, tokių kaip „Kunst trotz(t) Armut“ (Menas nepaisant skurdo) paroda ir filmų projektas apie žmones, išgyvenančius bankrotą. Portugalijoje buvo įgyvendintas projektas „Mokyklos prieš skurdą“, kuriame dalyvavo 35 šalies mokyklos. Vėliau iš to išplaukė „Vadovas mokytojams“, kuriame siūloma įvairi veikla, kuria galima užsiimti klasėje. Taip pat šalis paragino vaikų rašytojus parašyti knygą apie įvairias skurdo istorijas. Italijoje, siekiant pabrėžti kultūros svarbą kovoje prieš skurdą, buvo organizuojami muzikiniai renginiai, „Folk'n Rom“ koncertai.

Visuomenės informavimas įvairiose šalyse

Kai kurie nevyriausybinų organizacijų tinklai savo veiklą vykdė keliaudami po šalį ir rengdami seminarus, skirtus visuomenės informavimui. Slovėnijoje NVO tinklas daug dėmesio skyrė migrantų, ypač vaikų, skurdui. Airijoje buvo organizuojami regioniniai seminarai, kurie suteikė galimybę išsikalbėti tiems, kas susiduria su skurdu ir socialine atskirtimi, ir išsakyti savo nuomonę tokiais klausimais, kaip skurdas tarp vaikų, galimybė gauti gerą darbą ir išsilavinimą, galimybė naudotis socialinėmis paslaugomis (ypač akcentuojant jų svarbą vyresnio amžiaus žmonėms), o taip pat aptarti neįgalių žmonių problemas. EAPN tinklas Čekijos Respublikoje beveik kiekvieną savaitę organizavo įvairius renginius nacionaliniu ir vietiniu lygiu, ypač akcentuodami skurstančiųjų dalyvavimo svarbą. EAPN Bulgarijoje taip pat organizavo regioninius susitikimus, skirtus aptarti skurdo problemas, įtraukdami pačius skurstančiuosius bei tyrėjus, siekiant įvertinti „2020 Europa“ ir vyriausybės antikrizinę strategiją. Norvegijoje kiekvieną Tikslinės savaitės dieną buvo organizuojami renginiai trijuose miestuose, kur taip pat buvo įkurtos vietos susibūrimams, kad būtų galima aptarti skurdo problemas. Jungtinėje Karalystėje Škotijos Skurdo aljansas surengė keturis seminarus apie aktyvią integraciją bei diskusiją struktūrinių fondų tema. Šioje šalyje taip pat buvo surengta konferencija apie minimalų darbo užmokestį. EAPN atstovai Olandijoje dalyvavo įvairiuose renginiuose kaip pagrindiniai pranešėjai ir suorganizavo keletą vietinių renginių, įskaitant konferenciją apie skurdą ir seminarą apie skurdą ir socialinę atskirtį.

Suomijoje buvo organizuojami įvairūs renginiai, kuriuose žmonės galėjo diskutuoti apie skurdą ir socialinę atskirtį. Taip pat buvo galima apsilankyti kultūrinuose renginiuose skurdo bei socialinės atskirties tema, pvz., teatro pasirodymuose arba parodose, kurios atspindėjo vaikų skurdą, ligas, socialinę apsaugą ir t.t. Iš vietinių lygiu vykusių renginių galima paminėti Kuopio miesto turgaus aikštėje surengtą akciją, kurios metu žmonės ruošė malkas ir dalino jas skurstantiesiems. Graikijoje, kur nacionalinė tikslinė savaitė sutampa su vyriausybės rinkimais, EAPN atstovai Graikijoje tikisi bendradarbiauti su vyriausybės nariais, dirbančiais su jaunimu, ir suorganizuoti renginių po atviru dangumi. Portugalijoje kovos su skurdu tinklas parengė 24 valandų trukmės programą, pagal kurią buvo rengiami kovai su skurdu skirti renginiai Lisabonoje ir Porte (žr. www.endpoverty.eu).

Daugelis NVO tinklų, siekdami informuoti visuomenę apie skurdą jų šalyje, pasitelkė televiziją ir kitas žiniasklaidos priemones. Čekijos Respublikoje tinklas bendradarbiavo su „Ogilvy“ grupe kurdami televizijos reklamą, kuri bus rodoma per nacionalinę Čekijos televiziją bei nacionalinių žiniasklaidos priemonių internetiniuose puslapiuose. Lenkijoje veikiantis šiaurės investicijų bankas (NIB) paaukojo lėšų TV reklamai skurdo tema „Skurdas. Pastebėk. Reaguok“. Jauniausias EAPN tinklas, veikiantis Estijoje, surengė 2010-iesiems Europos metams skirtą akciją „Mąstyk ir rašyk“. Šios akcijos metu Estijos gyventojai buvo raginami rašyti laiškus apie skurdą, siūlyti savo idėjas, kaip su juo kovoti ir kaip prisidėti prie pokyčių.

Kova su skurstančiųjų stigmatizacija

Vienas iš svarbiausių Europos metų prioritetų buvo kova su skurstančiųjų stigmatizacija. Austrijoje buvo suorganizuotas „Mediawatch“ (žiniasklaidos stebėsenos) projektas, kurio dėmesio centre buvo skurstančiųjų reprezentavimas. Vengrijoje buvo įgyvendintas projektas „Snapshots – recorded 2009“, kurio metu buvo apklausiamos šeimos iš įvairių šalies kampelių ir daromi šių interviu įrašai. Jungtinės Karalystės Rytų Midlandse buvo vykdomas projektas „All in One“ („Visi viename“), finansuotas iš Europos metams skirtų lėšų. Šis projektas suteikė žmonėms galimybę pasidalyti idėjomis ir patirtimi apie vargingą gyvenimą gaunant mažas pajamas, pensijas ir socialines pašalpas, susidūrimą su diskriminacija ir ribotomis galimybėmis. Aptarus veiksmingas ir neveiksmingas priemones kovojant su šiomis problemomis, buvo surašyta Skurdo konvencija.

Rytų Midlandso Skurdo konvencija buvo paskelbta „Visi viename“ projekto iniciatyva istoriniuose 19a. darbo namuose, kurie šiam tikslui buvo pasirinkti neatsitiktinai. Renginio metu buvo rodomas kostiuminis spektaklis apie 19-ojo amžiaus darbo namų gyventojus „Šūksnis“, kuriame vaidino žmonės su mokymosi sutrikimais. Taip pat čia buvo tiekiamas maistas, parūpintas socialinės organizacijos, kurioje dalyvauja etninėms mažumoms priklausančios moterys. Svarbiausia dienos dalis buvo mėgėjų, atvykusių iš įvairių regiono kampelių, kūrybos demonstravimas. Jie rodė 2010-iesiems Europos metams sukurtus filmus, kuriuose žmonės pasakojo apie savo gyvenimą skurde ir socialinėje atskirtyje. Taip pat renginio dalyviai dalinosi

asmenine patirtimi ir informacija apie bendruomenės iniciatyvas, kuriomis siekiama paremti ir suteikti daugiau galimybių socialiai remtiniems žmonėms.

Teminiai renginiai

Nacionaliniai tinklai taip pat organizavo įvairius seminarus, kurių temos vienaip ar kitaip siejosi su skurdu: Prancūzijoje, Lilio mieste buvo surengtas seminaras apie „kuro skurdą“. Vengrijoje ir Čekijos Respublikoje vyko seminarai apie tai, kaip išvengti įsiskolinimo ir kaip su juo susidoroti. Berlyne buvo surengta diskusija „Jaunimas ir skurdas. Metas vienytis pokyčiams“. Belgijoje BAPN (Belgijos EAPN) organizuotų renginių pagrindinės temos buvo gyvenamojo būsto problema ir vaikų bei jaunimo skurdas. Šios temos buvo aptartos tokiuose renginiuose, kaip „Europos ateitis: naujos strategijos būtinybė“, „Socialinė integracija, socialinė apsauga ir socialinis saugumas, susijęs su sveikata“, „Būstas ir benamystė“, taip pat rengtos diskusijos apie užimtumą. Danijoje nacionalinės tikslinės savaitės metu planuojama suorganizuoti įvairių renginių, kurių dėmesio centras – vaikai, taip pat konferenciją Kopenhagoje ir diskusijas, skirtas aptarti skurstančių žmonių teises.

Italijoje CILAP (Italijos EAPN) surengė seminarus, kurių pagrindinė tema – „Skurstančiųjų vieta socialinių ir sveikatos apsaugos paslaugų planavime“. Po šio seminaro buvo surengtas koncertas, kuriame pasirodė liaudišką muziką atliekantys muzikantai (Roma from the Balkans). Taip pat Katanzaro mieste, Kalambrijoje, įvyko seminaras apie vaikų ir jaunimo gerovę.

Šiame straipsnyje galima paminėti tik nedidelę dalį renginių, skirtų 2010-iesiems metams. Tačiau to pakanka pamatyti, jog šiais Europos metais netrūko energijos, kūrybiškumo ir pasišventimo. Belieka tikėtis, kad šiomis pastangomis pavyko pasiekti rezultatų, kuriuos pajausime įgyvendindami strategiją „Europa 2020“¹.

¹ Norėdami sužinoti apie tai daugiau, perskaitykite šiame žurnale išspausdintą Sian Jones straipsnį „Strategija „Europa 2020“. Ar ji turės kokį nors poveikį kovoje su skurdu?“

Strategija „Europa 2020“. Ar ji turės kokį nors poveikį kovoje su skurdu? Sian Jones, EAPN politikos koordinatore

2010 metų kovo 3 dieną buvo paskelbta naujoji strategija „Europa 2020“, pakeitusi Lisabonos strategiją, skirtą ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui (2000-2010 m.). Nuo pat pradžių buvo tikima, kad „Europa 2020“ strategija bus svarbiausias Europos kovos prieš skurdą ir socialinę atskirtį metų įvykis bei vienas iš pagrindinių instrumentų, padėsiančių šiais metais pasiekti apčiuopiamų rezultatų mažinant skurdą. EAPN, kartu su 2010-ųjų NVO koalicija, socialine platforma ir Pavasario aljansu² (Spring Alliance) ragino politikus užtikrinti, kad naujoji strategija net tik padėtų kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi, bet ir įgalintų radikaliai keisti politikos kryptį – nuo vien tik į rinką orientuotos ES politikos, kuri teikia prioritetą ekonominiam augimui, prie socialinės ir tvarios strategijos, kurioje į pirmą vietą statomi žmonės ir planeta³. Pagrindinis klausimas, kėlęs EAPN susirūpinimą: kaip į „Europa 2020“ strategiją reikėtų integruoti Europos socialinės integracijos ir socialinės apsaugos strategiją (socialinėje srityje taikomas atvirojo koordinavimo metodas), grįstą platesniu požiūriu ir pirmenybės teisėms teikimu bei efektyvesniu skurstančiųjų bei NVO įtraukimu vykdant nacionalinius veiksmų planus. Kadangi strategijos turinys yra jau galutinai patvirtintas, kyla klausimas: kiek „Europa 2020“ prisideda prie skurdo bei socialinės atskirties prevencijos ir mažinimo? Ar joje siūlomos naujos politikos kryptys? Kokį vaidmenį ji atliks švelninant didžiausios nuo ketvirtojo dešimtmečio ekonominės bei finansinės krizės poveikį visuomenei?

„Europa 2020“: pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo link?

Strategija „Europa 2020“, kurią Europos Taryba galutinai patvirtino 2010 m. birželį, pateikia socialinės rinkos ekonomikos viziją dvidešimt pirmajam amžiui. Joje įtvirtinami trys vienas kitą sustiprinantys prioritetai: pažangus, tvarus ir integracinis augimas, galintis užtikrinti „aukštą užimtumo lygį, produktyvumą bei socialinę sanglaudą“⁴. Norint tai pasiekti, buvo išskirti penki pagrindiniai ES tikslai, iš kurių trys yra aktualūs mažinant skurdą: 1) 75 procentai darbingo amžiaus žmonių turi būti įdarbinti, 2) sumažinti mokyklos nebaigusiujų skaičių iki mažiau nei 10 procentų, ir visų svarbiausias 3) padėti 20 milijonų žmonių išvengti skurdo ir socialinės atskirties rizikos. Skurdo rizika yra apibrėžiama pagal 3 rodiklius (skurdas, materialiniai nepritekliai ir bedarbių asmenų namų ūkiai). Dabar valstybės narės turi pačios nuspręsti dėl savų nacionalinių tikslų, kurie prisidėtų prie bendro Europos tikslo, ir iki lapkričio 12 d. sukurti savo Nacionalinę reformų programą (NRP), kurioje būtų įtvirtinti jų nacionaliniai tikslai. Užbaigtas nacionalines reformų programas su išdėstytais valstybių politikos planais ir biudžetais tikimasi gauti iki 2011 m. balandžio vidurio. Komisija kiekvienais metais išnagrinės ir įvertins šias

² Pavasario aljansas yra nauja koalicija, vienijanti aplinkosaugos (EEB), socialines (socialinė platforma) ir plėtros (Concord) nevyriausybines organizacijas bei Europos profsąjungų judėjimą (ETUC).

³ (žr. EAPN manifestą : www.eapn.eu ir Pavasario aljanso manifestą: www.springalliance.eu.)

⁴ ET, Europa 2020: Europos strategija pažangiam, tvariam ir integraciniam augimui (3/3/2010) COM(2010)2020.

programas, ir tuo atveju, jei su išdėstytais planais nesutiks, pateiks rekomendacijas, kurias patvirtins Europos taryba birželio pasitarime.

Naujos skurdo mažinimui skirtos gairės ir parterystės parama

Nacionalinių reformų programų kūrimas yra grindžiamas „Integruotomis gairėmis“. Šiame dokumente yra įtvirtinta mažiau gairių, nei buvo siūlyta Lisabonos strategijoje – jų skaičius sumažėjo nuo 24 iki 10. 7-oji, 8-oji ir 10-oji gairės yra pačios aktualiausios kovai su skurdu: 7-joje ir 8-joje gairėse įtvirtintas siekis padidinti dalyvavimą darbo rinkoje, sumažinti struktūrinę bedarbystę ir kurti kvalifikuotą darbo jėgą atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius, sudaryti geresnes sąlygas darbuotojams ir suteikti galimybę mokytis visą gyvenimą. Tačiau daugiausia dėmesio sulaukė 10-oji gairė, kurioje apibrėžiamas siekis skatinti socialinę integraciją ir mažinti skurdą. Naujoje konstatuojamoje dalyje (16 konstatuojamoji dalis) yra pripažįstama, kad nacionalines reformų programas reikia kurti bendradarbiaujant su atitinkamais suinteresuotais subjektais, įskaitant regionines ir vietines institucijas, socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę. *Tačiau* nematyti daug ženklų, jog vyriausybės ketina tai įgyvendinti.

Kokią poveikį visa tai turės? Praktikoje į makro-ekonomiką orientuotos gairės ir prioritetai, susiję su poreikiu sumažinti valstybės skolą – to reikalauja Stabilumo ir augimo paktas, – taps strategijos „Europa 2020“ pagrindu, kaip tai nutiko su Lisabonos strategija. 1-oje, 2-oje ir 3-oje gairėse yra apibrėžti šie prioritetai: užtikrinti valstybės finansų tvarumą ir kokybę, atkreipti dėmesį į makroekonomikos disbalansą ir jį mažinti. Kiekvienų metų pradžioje Komisija atliks augimo tyrimą, kurio metu bus nustatyti augimą stabdantys veiksniai, kurie suteiks peno diskusijoms apie ES įtvirtintus tikslus. Ar naujoji strategija kuo nors skirsis nuo Lisabonos strategijos, kurios nepavyko įgyvendinti?

Neaiškumas dėl pavyzdinės Skurdo platformos

„Europa 2020“ strategijos naujovė yra 7 naujos priemonės – pavyzdinės platformos – paremtos partnerių bendradarbiavimu siekiant numatytų tikslų įgyvendinimo. Trys pagrindinės pavyzdinės platformos: „Judus jaunimas“ (ikurta rugsėjį), „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“ (bus pristatyta spalį) ir ilgai laukta Europos kovos su skurdu platforma. 2010 m. birželio mėnesį EAPN pristatė savo poziciją dėl kovos su skurdu platformos, kuri paremta 4 principais⁵:

1) Transformuoti socialinėje srityje taikomą atvirojo koordinavimo metodą (AKM) į dinamišką Europos Sąjungos ir nacionalines skurdo mažinimo platformas, kurios remtųsi aktyviu suinteresuotųjų šalių dalyvavimu nacionaliniuose veiksmų planuose ir teminiuose klasteriuose, kurie rūpinasi, pvz., aktyvia integracija, vaikų skurdu, benamyste, tautinėmis mažumomis ir migrantais.

⁵ Žr. EAPN pasiūlymai dėl Europos kovos su skurdu platformos (2010 m. birželis): http://eapn.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=1822%3Aeapn-presents-its-proposals-on-the-european-platform-against-poverty&catid=46&Itemid=77&lang=en

- 2) Siekti veiksmingesnių priemonių, kad būtų galima užtikrinti socialinius standartus, pvz., Pagrindų direktyva, apibrėžianti minimalias pajamas.
- 3) Mobilizuoti ES finansines priemones siekiant įveikti skurdą, skatinti žmonių įsitraukimą ir visiems užtikrinti lygias galimybes, sudarant sąlygas nevyriausybinėms organizacijoms gauti finansavimą.
- 4) Užtikrinti geresnį socialinių tikslų integravimą į visas strategijos „Europa 2020“ sritis, įskaitant poveikio socialinei sričiai įvertinimą.

Iki šiol diskusijos dėl pavyzdinės kovos su skurdu platformos iššaukė nemažai negatyvių reakcijų. Sklido kalbos, jog pradinis platformos projektas buvo nepakankamai ambicingas, kenkė atvirojo koordinavimo metodui bei nuvertino suinteresuotųjų šalių dalyvavimo svarbą. Numatyta platformos pristatymo data yra 2010 m. gruodžio mėnuo. Tikimasi, jog pavyzdinė platforma remsis šiais principais: 1) bendradarbiavimu socialinės politikos srityje, 2) socialinių tikslų integravimu į kitas politikos sritis, 3) socialinio eksperimentavimo skatinimu teikiant ES finansinę paramą ir organizuojant įvairią veiklą, 4) partnerystės skatinimu politikos kūrimo, dalijimosi ir įgyvendinimo srityje Europos Sąjungos ir nacionaliniu lygiu.

Ar tai reiškia, jog bus padaryta pažanga kovojant su skurdu?

Akivaizdu, kad naujoji strategija „Europa 2020“ nenumato kardinalių politikos pokyčių. Daugiausia dėmesio vėl skiriama ekonominiam augimui, kurį tikimasi pasiekti per inovacijas, produktyvumo didinimą, o taip pat mažinant valstybių įsiskolinimą. Strategijoje nenumatomas perėjimas prie alternatyvaus požiūrio į socialinę ir tvarią plėtrą. Taip pat joje nėra akcentuojamas poreikis sumažinti nelygybę, sustiprinti socialinę apsaugą bei universalias paslaugas ir piliečių dalyvavimą padaryti naujosios demokratinės vizijos pagrindu.

Kai kurie svarbūs žingsniai į priekį...

- 1) Pirmą kartą ES istorijoje skurdas ir socialinė atskirtis yra minimi kaip vienas iš penkių pagrindinių ES prioritetų. Strategijoje keliamas tikslas – iki 2020 metų skurstančiųjų skaičių sumažinti dvidešimčia milijonų.
- 2) Įtraukus į dominuojančią ekonomikos ir užimtumo strategiją su skurdu bei socialinės atskirties mažinimu susijusius tikslus ir gaires, užuot juos laikius nuošalėje, galima atkreipti didesnę dėmesį į skurdo problemą ir gauti didesnę finansavimą šiai sričiai, nes ši problema tampa ne tik socialinės politikos klausimu.
- 3) Nauja nuostata (16 konstatuojamoji dalis), kurioje įtvirtintas reikalavimas atitinkamoms suinteresuotoms šalims partneriauti nacionaliniu lygiu kuriant nacionalinę reformų programą, įtraukiant pilietinę visuomenę į strategijos plėtojimą, vykdymą ir jos žinomumo didinimą, gali padėti padidinti atskaitomybę kuriant strategiją bei jos matomumą, o taip pat rasti efektyvesnius politinius sprendimus.
- 4) Pavyzdinės platformos, ypač kovai su skurdu skirta platforma, gali padėti paversti šią strategiją realiais rezultatais, jei tik ši platforma remsis daugialypiais, integruotais nacionaliniais veiksmų planais ir socialinėje srityje taikomu atviro koordinavimo metodu, kuris numato aktyvų suinteresuotų asmenų (įskaitant skurde gyvenančiųjų) dalyvavimą. Vykdamas aktyvią integraciją, mažinant benamystę ir būsto atskirtį, vaikų

skurdą ir sprendžiant nelygybės bei diskriminacijos problemas, didelę reikšmę gali turėti nacionalinių integruotų strategijų derinimas su efektyvesniais šių tikslų įgyvendinimo būdais, kuriant daugiametes programas ir planus.

Tačiau tamsūs debesys nesitraukia...

Skurdo mažinimo politikos įtraukimas į strategiją nebuvo lengvas uždavinys. Tikslas kovoti su skurdu buvo įtvirtintas tik dėl milžiniškų pastangų, kurias įdėjo Europos Komisijos socialinės integracijos padalinys, sulaukęs nemažai paramos iš Ispanijos ir Belgijos valdžios pareigūnų, taip pat prie to prisidėjo EAPN ir kitų socialinių NVO surengta aktyvi kampanija. Daugeliui EAPN narių (įskaitant ATD Ketvirtąjį pasaulį) skurdo mažinimo tikslas nebuvo pakankamai ambicingas, o pasirinkti rodikliai pasirodė labai ginčytini. Dėl šių rodiklių kyla rizika, jog šalys koncentruosis į tuos žmones, kuriems padėti yra lengviausia, taip palikdami nuošalėje vargingiausias ir labiausiai pažeidžiamas grupes arba priversdami žmones rinktis vargingus darbus.

Matomumo ir skaidrumo trūkumas priimant sprendimus dėl nacionalinių tikslų arba plėtojant nacionalinę reformų programą reiškia, jog už uždarų durų yra vykdomi sandoriai šių tikslų kaina, užuot ieškojus geriausių sprendimų.

Nepaisant to, kad skurdo mažinimo gairių (10-oji gairė) įtraukimas į užimtumo gaires gali turėti privalumų, tačiau dėl to kyla rizika, jog skurdo mažinimo strategija gali būti užgožta užimtumo politikos. Tai reikštų, jog būtų skiriamas nepakankamas dėmesys teisėms grįstam požiūriui, kuris remia platesnę aktyvios socialinės įtraukties strategiją. Beje, tik pastaroji strategija gali užtikrinti adekvačias minimalias pajamas, galimybę naudotis paslaugomis, socialinę apsaugą ir paramą asmenims darbo rinkoje.

Netikrumas jaučiamas ir dėl skurde gyvenančių žmonių bei nevyriausybinų organizacijų dalyvavimo. Neatrodo, jog Komisija ir daugelis valstybių narių norėtų save apsunkinti pastangomis įtraukti suinteresuotąsias šalis, taip pat jos nerodo ypatingo susidomėjimo nacionalinėmis reformų programomis, atviruoju koordinavimo metodu ar pavyzdinėmis platformomis. Ypač susirūpinimą kelia tai, jog nacionalinės reformų programos gali pakeisti nacionalinius veiksmų planus – ES socialinės įtraukties strategijos kartinį akmenį – nors pastarieji yra pajėgūs užtikrinti nuoseklesnes, įvairialypes integruotas strategijas, kurios papildytų nacionalinę reformų programą.

Akivaizdu, kad ši strategija iš esmės remiasi siaura ekonominio augimo koncepcija. Didžiausias dėmesys skiriamas 1-jai gairei, Stabilumo ir augimo paktui ir finansinei priežiūrai, tokiu būdu spaudžiant vyriausybes sumažinti valstybės įsiskolinimą iki 3 procentų ir stiprinti taupymo priemones, o tai savo ruožtu trukdo įgyvendinti numatytą tikslą kovoti su skurdu.

Ką reikėtų daryti?

Naujoji strategija „Europa 2020“ gali atnešti pokyčių tik tuo atveju, jei valstybės narės ir Komisija rimtai pažiūrės į įsipareigojimą sumažinti skurdą, spręsti strateginius klausimus (įskaitant nelygybės problemą) ir užtikrinti, kad

yra mobilizuojamos visos politinės priemonės siekiant sumažinti bei užkirsti kelią skurdi ir socialinei atskirčiai.

Išgyvename nelengvus laikus: ekonominė ir finansinė krizė paliko gilių žaizdų skurstantiesiems, padidindama bedarbystę, su darbų susijusį nesaugumą, paaštrinusį benamystės problemą ir būsto atskirtį, bei privedusi prie dar didesnio skurstančiųjų įsiskolinimo. Tačiau blogiausia dar ateityje. Vyriausybės, priimdamos taupymo priemonės, kurios remiasi socialinių biudžetų mažinimu, užuot ieškojusios alternatyvių sprendimų padidinti biudžeto pajamas progresyviais mokesčiais arba pabrėžus socialinės konsolidacijos būtinybę, tik padidins, o ne sumažins skurdą.

Strategija „Europa 2020“ galėtų būti svarbus instrumentas, kuris padėtų įveikti šiuos prieštaravimus ir užtikrinti realų politikos darnumą vykdant tvarią socialinę plėtrą. Tačiau tą pasiekti bus galima tik tuo atveju, jei ši strategija bus matoma ir įsisavinta nacionalinių vyriausybių, o už jos įgyvendinimą bus atsakoma prieš valstybės gyventojus. Strategijos sėkmės raktas yra suinteresuotųjų šalių dalyvavimas. ES privalo imtis reikiamų veiksmų, kad būtų stiprinamas suinteresuotųjų šalių, įskaitant skurstančiuosius (kurių įtraukimui pasitarnaus integracijai skirti nacionaliniai veiksmų planai ir nacionalinės reformų programos), dalyvavimas kuriant politiką, o taip pat dėti visas pastangas, kad būtų apgintas socialinis ES veidas.

Strategija „Europa 2020“ Ispanijoje: tikslo kovoti su skurdu įtvirtinimas ir tolesni veiksmai

Graciela Malgesini, Ispanijos EAPN politikos pareigūnė

Strategija „Europa 2020“, kuri buvo pristatyta 2010 metų pavasarį vykusiame Europos vadovų tarybos susitikime, buvo svarbiausias įvykis per visą Ispanijos pirmininkavimo laikotarpį. Ispanijoje veikianti EAPN organizacija palaikė nuolatinį dialogą su Ispanijos atstovais, dalyvavusiais šiame susitikime bei Socialinės apsaugos komitete.

Ispanijoje veikianti EAPN organizacija išreiškė poziciją, kad būtina palaikyti gerąją praktiką ir patirtį, gautą socialinėje srityje taikant atvirojo koordinavimo metodą, ypač vykdant nacionalinius veiksmų planus, skirtus integracijai, o taip pat strategijoje „Europa 2020“ nustatyti aiškius tikslus dėl skurdo mažinimo.

Visuomenės informavimas ir socialinių aktyvistų mobilizavimas

Ispanijos EAPN nariai, pasitelkę savo internetinę svetainę (www.eapn.es) ir organizuodami susitikimus bei seminarus, skirtus Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metams, aiškino įvairiems specialistams, studentams ir kitiems aktyvistams apie pokyčius, kuriuos atneš naujoji strategija, ypatingą dėmesį skirdami socialinėje srityje taikomam atvirojo koordinavimo metodo tęstinumui.

Projektas „Socialinės integracijos link“ (<http://integractua.org>), kuris finansuojamas pagal Pažangos programą, pasirodė esąs geriausias pagrindas šiai mobilizacijai. Ispanijos EAPN tinklas, Luis Vives fondas ir Ispanijos savivaldybių ir provincijų federacija vykdo šią dviejų metų trukmės programą turėdami du tikslus. Pirmasis – sustiprinti socialinės įtraukties politiką Ispanijoje, ypač vietiniu lygiu. Antrasis tikslas yra informuoti įvairius socialinius sektorius bei piliečius apie dabartinę skurdo ir socialinės atskirties statistiką ir būdus, kaip šias problemas įveikti. Projekto internetinė svetainė⁶ siūlo įvairios informacijos apie socialinėje srityje taikomą atvirojo koordinavimo metodą Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygiu.

Įsitraukimas į Nacionalinės reformų programos rengimą

Pagrindiniai dialogo su vyriausybe rezultatai yra susiję su Nacionalinės socialinės integracijos strategijos rengimu ir vykdymu, kurį įgalino Nacionalinė reformų programa. Dalyvaujant TSAS (Trečiasis socialinės veiklos sektorius – koalicija, vienijanti EAPN Ispanija, Savanorių platformas ir Socialinę platformą), 2010 m. kovo mėnesį buvo pradėtas valstybės finansuojamas kolektyvinis procesas, kurio metu buvo ruošiamas suinteresuotųjų subjektų vieningas pasiūlymas, kuris bus įtrauktas į kitą nacionalinę reformų programą. Šiame procese dalyvavo ekspertai, praktikuojantys specialistai ir žmonės, patiriantys skurdą.

Tolesni žingsniai: nacionalinis Kongresas atkreips dėmesį į skurstančiuosius ir jų, kaip piliečių, teises

Ispanijoje veikiantis EAPN, gavęs valstybinį finansavimą, lapkričio 18 – 20 dienomis Madride organizuoja kongresą, kurio tema – Pagrindinės teisės ir

⁶

http://www.fundacionluisvives.org/temas/inclusion_social/proyecto_europeo_a_favor_de_la_inclusion_social_integractua/informacion_sobre_esta_iniciativa/index.html

žmonės, patiriantys skurdą bei socialinę atskirtį. Šiame 2010-ųjų Europos metų uždarymo renginyje dalyvaus apie 300 žmonių, kurie, remdamiesi asmenine bei socialine patirtimi, diskutuos apie pagrindines teises, įtvirtintas šešiose antraštinėse dalyse, kurios įtrauktos į Lisabonos strategiją. Jie taip pat pateiks išvadas dėl ankstesnės veiklos, vykdytos kartu su vietinėmis organizacijomis. Tikimasi, kad šis renginys turės svarbią reikšmę raginant politikus spręsti skurdo klausimus.

Socialinio atsigavimo ženklų kol kas nedaug

Abejonių ir netikrumo kelia artėjantys pokyčiai sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų ministerijoje. Neseniai įvykęs streikas nepadarė ryškesnės įtakos socialiniams debatams. Be to, parlamentas patvirtino vyriausybės pasiūlytą 2011 metų biudžetą, kuriame numatomi dideli išlaidų socialinei sričiai apkarpymai (žr. apačioje pateiktą lentelę). Pensijoms, kurios išliks tokio paties dydžio, kaip 2010 metais, yra skirta 35,5 procentai viso 2011 metų biudžeto (315,663.10 milijonų eurų). Bedarbių pašalpoms ketinama skirti 9,7 procentus biudžeto – tai trečia pagal dydį socialinėms išmokoms skirta suma.

Išlaidos socialinėje srityje– 2011 m valstybės biudžetas	EURAI	Skirtumas lyginant su 2010 m. biudžetu
Pensijos	112,215.76	+ 3.6
Kitos ekonominės išlaidos	13,576.36	- 5.7
Socialinės paslaugos ir socialinis skatinimas	2,515.58	- 8.1
Užimtumo didinimo priemonės	7,322.80	- 5.5
Bedarbystės išmokos	30,474.06	- 1.6
Būstai	1,209.66	-19.3
Socialinė apsauga	7,770.59	+ 22.1
Sveikata/higiena	4,254.49	- 8.2
Švietimas	2,840.58	- 8.1
Kultūra	1,051.03	- 12.3

Šaltinis: 2011 metų nacionalinis biudžetas. ABC, Economía, 2010 m. spalio 3 d., 44 psl.

Viceprezidentė ponia De la Vega buvo paraginta dalyvauti aukščiau minėtoje TSAS konvencijoje ir išklausti EAPN poziciją dėl strategijos „Europa 2020“ bei šio tinklo idėjas dėl nacionalinės 2011 - 2020 metų strategijos. Nors viceprezidentė ketino atvykti, tačiau ją pavadavo ponas Monza, atsakingas už Socialinės apsaugos komitetą. Jis pasakė labai abstrakčią kalbą apie „dialogo svarbą“, neįvardinęs veiksmų, kurie padėtų tai pasiekti. Ponas Aurelio Fernandez, kuris taip pat dalyvavo Socialinės apsaugos komitete, pateikė neaiškius atsakymus į EAPN klausimus dėl pavyzdinės skurdo mažinimo platformos, kuri turi pradėti veikti ateinantį gruodį. Socialinės ir šeimos politikos generalinis direktorius Juan Carlos Mato nepateikė išsamesnės informacijos apie būsimą valdymo procesą.

Po konferencijos buvo pasirašytas trečiojo socialinės veiklos sektoriaus pareiškimas „Socialinės integracijos strategija 2011 – 2020 metams“. Netrukus 40-ies puslapių strateginis dokumentas bus oficialiai pristatytas viceprezidentei poniai De la Vega, jai dalyvaujant susitikime su TSAS

atstovais. Šiame dokumente yra pateikta „10 raudonų eilučių“, į kurias reikėtų atsižvelgti nustatant nacionalinės reformų programos tikslus, susijusius su skurdo mažinimu. Nacionalinės reformų strategijos kūrimą lydi nuolatiniai dialogai, kontaktuojama su atsakingais pareigūnais. Pilietinė visuomenė yra stipri, ir jai prireiks visos savo jėgos, norint pasiekti numatytus tikslus.

Strategijos „Europa 2020“ iššūkiai Jungtinėje Karalystėje

Peter Kelly, EAPN Jungtinė Karalystė

Baigiantis Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metams, skurdo problema Jungtinėje Karalystėje vis dar nesulaukia reikiamo dėmesio ir vargu ar verta to tikėtis šiais metais. Kovos su skurdu organizacijos ir tyrėjai ne kartą mėgino įspėti valstybę, jog šioje srityje nėra daroma pažanga.

Per keletą pastarųjų metų paruoštose ataskaitose teigiama, jog vaikų skurdas, kuris pirmoje praėjusio dešimtmečio pusėje lėtai mažėjo, vėl ėmė augti. Atidūs socialiniai apžvalgininkai taip pat būtų pastebėję, jog nepaisant realaus progreso sprendžiant ilgalaikes jaunimo bedarbystės problemas, didelė dalis jaunų žmonių tebėra bedarbiai ir neturi reikiamo išsilavinimo.

Dirbančių asmenų skurdas – viena iš pirmųjų problemų, kurias siekė spręsti leiboristų vyriausybė 1997 metais, ir kuri, kaip manoma, buvo išspręsta nustatčius minimalų darbo užmokestį ir įvedus mokesčių kreditus – dabar vėl sugrįžo į politikų darbotvarkę. Pažymėtina, kad ši problema kilo anksčiau nei 2008 metų ekonominė krizė, tačiau šiuo periodu padidėjusi bedarbystė, be abejonės, ją dar labiau paaštrino.

Jei 2010 metų pradžioje tikimybė įveikti skurdo problemą nebuvo didelė, tai metų pabaigoje perspektyvos yra dar prastesnės. 2010 m. gegužę išrinkus naują vyriausybę, rinkimus laimėję konservatoriai ir liberaldemokratai sudarė koaliciją. Naujoji vyriausybė – pirmoji taikmečio koalicija per 70 metų – išsikėlė vienintelį svarbiausią tikslą sumažinti biudžeto deficitą. Buvo teigiama, jog šio tikslo bus siekiama vadovaujantis teisingumo principais ir kad „didžiausią naštą neš patys stipriausi“. Pasibaigus rinkimams, birželį buvo paskelbtas krizinis biudžetas, kuris žymėjo valstybės taupymo pradžią. Socialinis biudžetas buvo sumažintas septyniais milijardais svarų sterlingų.

Vėliau, spalio mėnesį, buvo pradėtas visapusiškas išlaidų peržiūrėjimas. Per ateinančius penkerius metus valstybės išlaidas planuojama sumažinti 81 milijardais svarų sterlingų. Šis taupymas palies beveik visas valstybės sritis, tačiau akivaizdu, jog yra ypač orientuojamasi į išlaidų socialinei sričiai apkarpyimą. Iki 2014 – 2015 metų, vykdant įvairias programas, socialinis biudžetas kasmet sumažės 18 milijardų svarų sterlingų. Mažinamos būsto pašalpos, invalidumo pašalpos pradėdamos taikyti ribotas mokėjimo terminas, mažinama parama sunkiai besiverčiančioms, vaikus auginančios šeimoms, taip pat stabdoma finansinė parama socialiai remtiniams jaunuoliams, kuriems šios lėšos padėdavo baigti vidurinę mokyklą.

Tai tik keletas pavyzdžių, kaip ši taupymo politika palietė mažas pajamas gaunančius žmones ir visą socialinę sistemą. Yra paskaičiuota, jog viešajame sektoriuje darbo vietų skaičius sumažės keturiais šimtais devyniasdešimčia tūkstančių. Tokie apkarpyimai paslaugų sferoje paveiks mažas pajamas gaunančius žmones, kuriems šios paslaugos yra reikalingos.

Pateikėme kontekstą, kuriame vyko derybos ir lobistinė veikla dėl strategijos „Europa 2020“ bei tikslo sumažinti skurdą. Nuo 2010 metų pradžios,

Jungtinėje Karalystėje veikiančio EAPN tinklo nariai pasinaudojo galimybe spausti politikus sukurti naują strategiją, kuri padėtų efektyviai integruoti socialinį aspektą ir kurioje nebūtų kartojamos Lisabonos strategijos klaidos. EAPN nariai reguliariai palaikė ryšius su Jungtinės Karalystės vyriausybės pareigūnais, spausdami juos tiksliau apibrėžti JK vyriausybės poziciją dėl strategijos „Europa 2020“ kūrimo ir skurdo mažinimo tikslų. Turint omenyje gegužę įvykusį vyriausybės pasikeitimą ir jos tikslą sumažinti valstybės deficitą, turbūt neverta stebėtis, jog JK vyriausybė neskubėjo išreikšti savo pozicijos. Jungtinėje Karalystėje veikiantis EAPN spaudė buvusį premjerą Gordoną Brauną, o vėliau naujai išrinktą premjerą Deividą Kameroną suformuoti tvirtą poziciją dėl strategijos „Europa 2020“.

Nepaisant mūsų lobistinės veiklos, vis dar nėra aišku, kokia yra JK vyriausybės pozicija dėl skurdo mažinimo platformos ir skurdo mažinimo tikslų. Šiuo metu JK vyriausybė atlieka „Skurdo ir gyvenimo galimybių“ analizę, kuri lems tai, kaip jie matuos sėkmę sprendžiant vaikų skurdo problemą. Tikėtina, jog šios analizės rezultatai vaidins svarbų vaidmenį nustatant metodą, kuriuo remiantis bus matuojamas skurdas apskritai.

JK EAPN nariai aktyviai dalyvauja diskusijose ir prisideda prie šios analizės, tarpininkaujant nesenai suformuotai Socialinės integracijos patariamajai grupei. Tikimasi, jog ši grupė palaikys dialogą su JK vyriausybę sprendžiant klausimus, susijusius su Europos socialine darbotvarke.

Tačiau, kaip matyti iš aukščiau minėtų išlaidų apkarpyimų, šiuo metu dialogo palaikymas JK vyriausybės darbotvarkėje gali ir neužimti pačios svarbiausios vietos. Socialinis AKM (atvirojo koordinavimo metodas) Jungtinėje Karalystėje įgalino nevyriausybinės organizacijas užmegzti dialogą su vyriausybe aptariant platų spektrą su skurdu susijusių problemų, o taip pat padėjo sukurti kai kurias struktūras, kurių reikia šiam dialogui palaikyti. Šie laimėjimai gali atrodyti maži, tačiau už juos visada buvo sunkiai kovota. Laikotarpiu, kai besikreipiantieji dėl socialinių pašalpų patiria daug smūgių, šie laimėjimai galbūt ir neatrodo duodantys daug naudos. Tačiau Jungtinės Karalystės EAPN atstovai tiki, jog galimybė susėsti prie vieno stalo yra kaip niekada svarbi šiuo taupymo laikotarpiu. Jei norime sušvelninti vyriausybės išlaidų mažinimo poveikį, turime nuolatos garsiai kalbėti apie šiuos klausimus ir dalyvauti kiekviename forume. Taupymo laikotarpiu socialinio AKM įgalintas dialogas kai kuriems vyriausybės nariams gali atrodyti kaip bereikalinga prabanga, tačiau su skurdu kovojančioms organizacijoms šis dialogas yra prabanga, kurios jos negali sau leisti prarasti.

Svarbūs žingsniai siekiant ES direktyvos dėl pakankamų minimalių pajamų užtikrinimo

Claire Champeix, EAPN politikos pareigūnė

Rugsėjo 24 dieną Europos kovos su skurdu tinklas kartu su vietiniu Belgijos kovos su skurdu tinklu Briuselyje suorganizavo didelę konferenciją, kurioje aptartas minimalių pajamų klausimas. Ši konferencija pasitarnavo stiprinant ES minimalių pajamų direktyvos idėjos palaikymą. Šiame straipsnyje yra pateikiami esminiai renginio pasiekimai.

Konferencija suteikė progą vykdyti lobistinę veiklą

Į šią konferenciją susirinko apie 200 dalyvių iš įvairių ES šalių. Tarp dalyvavusiųjų – aukšto lygio ES institucijų atstovai, akademikai, profsąjungų nariai bei žmonės, patiriantys skurdą. Kiekvienoje EAPN delegacijoje buvo tinklo atstovas ir vienas asmuo, asmeniškai susiduriantis su skurdu. Paruošiamasis susitikimas, vykęs dieną prieš konferenciją, sudarė galimybę (su šnibždamojo vertimo pagalba) kiekvienam kalbėti savo gimtąja kalba. Konferencijoje aktyviai dalyvavo skurdą patiriantys žmonės, kurie politikams atskleidė savo gyvenimo realybę.

Lobistiniu požiūriu, ši konferencija buvo itin sėkminga. Joje dalyvavę asmenys išreiškė stiprų pritarimą idėjai priimti ES Pagrindų direktyvą dėl adekvačių minimalių pajamų. Belgijos ir Bulgarijos valdžios atstovai įsipareigojo imtis atitinkamų tolesnių veiksmų, kad būtų galima įtvirtinti bendrus kriterijus bei minimalių pajamų adekvatumo apibrėžimą, o taip pat iniciavo orientacinių biudžetų vertinimą siekiant apskaičiuoti minimalias pajamas.

Nepakankamų minimalių pajamų sistemų taisymas turi būti prioritetas klausimas

Konferencijos dalyviai pasibaisėtiną skurstančiųjų realybę sudėjo į tokius žodžius:

„pasirinkimų nebuvimas“, „diskriminacija“, „pažeminimas“, „nežmoniškos gyvenimo sąlygos, sukeliančios vaikų ligas ir mirtis“, „badavimas“.

Imigrantų ir romų situacija buvo ypač akcentuota.

2010-aisiais metais ES šalims atsivėrė galimybė imtis veiksmų, kad visiems žmonėms būtų užtikrintos adekvačios minimalios pajamos. Naujoji strategija „Europa 2020“ įtvirtino tikslą iki 2020 metų mažiausiai dvidešimčia milijonų sumažinti skurstančiųjų skaičių. Šį tikslą turėtų padėti pasiekti Pavyzdinė kovos su skurdu platforma bei 10-oji gairė, skirta kovai su skurdu ir socialine atskirtimi. Tikslas sumažinti skurdą įgyvendinimo sėkmė smarkiai priklausys nuo to, kiek bus pažengta užtikrinant pakankamas minimalias pajamas. Minimalių pajamų užtikrinimas turės itin didelę svarbą mažinant skurdo riziką ir materialinį nepriteklių (du iš trijų rodiklių). Taip pat adekvačių minimalių pajamų įtvirtinimas būtų puikus 2010-ųjų – Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metų – pasiekimas. Be to, tai atitiktų Lisabonos sutarties socialines nuostatas bei Europos Parlamento išsakytą nuomonę.

„Esu romė iš Vengrijos.

Minimalių pajamų įvedimas Vengrijoje būtų puiki priemone išgelbėti milijonų žmonių, ypač vaikų, gyvybes. Mes nekalbame apie poreikį, būtinybę ar nepriteklių. Mes kalbame apie badavimą, getus, segregaciją ir nežmoniškas gyvenimo sąlygas, kurios veda prie lėtinių ligų ir ankstyvos mirties. Mūsų socialinė apsaugos sistema tėra pasityčiojimas iš žmonių. Mūsų gyvenimo sąlygos yra viduramžiškos, žeminančios,“ (Bela Radic, EAPN Vengrija).

Iš konferencijos dalyvių pasakojimų akivaizdu, jog dabartinės minimalių pajamų sistemos dauguma atveju yra nepakankamos, norint užtikrinti padarų pragyvenimo lygį. Šios sistemos neapsaugo žmonių nuo smukimo žemiau skurdo ribos. Kai kurios šalys apskritai neturi minimalių pajamų sistemų (Graikija, Italija, Vengrija ir Norvegija). Yra šalių, kuriose minimalių pajamų sistemos egzistuoja, tačiau realiai neveikia. Tokia realybė prieštarauja Europiniu lygiu sudarytoms sutartims⁷.

Progresas šioje srityje priklauso vien tik nuo politinės valios ir pasiryžimo spręsti problemas, sukeliančias žmonių nesaugumą dėl ateities, įtampą visuomenėje ir nepasitikėjimą Europos vyriausybėmis.

Būtina radikaliai keisti kryptį

Konferencijoje buvo įvardytos neteisingos prielaidos, kuriomis yra remiamasi priimant politinius sprendimus dėl minimalių pajamų sistemų:

1. Manoma, jog minimalių pajamų pakėlimas iki tinkamo lygio iš valstybės pareikalautų per daug išlaidų. Šiuo metu minimalių pajamų mažinimas yra valstybių finansų stabilizavimo planų dalis. Tačiau realybėje socialinės pašalpos ir viešosios paslaugos automatiškai stabilizuoja ekonomiką, išlaikydamos pakankamą vartojimo lygį. Į tai reikia žvelgti kaip į socialinę bei ekonominę investiciją. Tinkamas minimalias pajamas galima finansuoti pasitelkus kitas priemones, įskaitant apmokestinimo politiką ir išlaidų planus. Reikėtų geriau panagrinėti tikrąją kainą, kurią valstybė sumoka esant vienodų tarifų mokesčiams, susitraukus progresyvių mokesčių sistemai bei mokesčių srities konkurencijai.

2. Pagrindinis strategijos „Europa 2020“ prioritetas yra augimas, tačiau vien tik augimas niekada nesukūrė daugiau ir geresnės kokybės darbo vietų, nesumažino skurdo bei nelygybės ir nepaskatino socialinės sanglaudos. Siekiant užtikrinti socialinę sanglaudą, Strategija turėtų remtis socialine ir tvaria politika, numatančia sustiprintas socialinės apsaugos sistemas.

3. Teigiama, jog tinkamo lygio minimalios pajamos gali atgrasyti žmones nuo darbo. Taigi laikoma, jog minimalių pašalpų apkarpymas motyvuos žmones dirbti. Tačiau realybėje dauguma žmonių nori prisidėti prie visuomenės ir jaustis reikalingi. Tam tikslui reikia remti kokybiškų darbo vietų kūrimą, naudoti aktyvios įtraukties metodus, netaikyti sankcijų ir neprimesti papildomų sąlygų. Žmonėms, kurie negali dirbti (ypač dėl tam tikrų priežasčių, susijusių

⁷ Europos Taryba Rekomendaciją priėmė 1992 m., o Rekomendacija dėl aktyvios integracijos Komisijos buvo priimta 2008 m.

su jų gyvenimo ciklu), turėtų būti užtikrintas tinkamas pragyvenimo lygis ir galimybės naudotis kokybiškais paslaugomis.

4. Teigiama, kad mažinant valstybės biudžeto deficitą bus galima palaikyti reikiamas sąlygas ateities augimui. Tačiau yra priešingai – vyriausybė, nuolat mažinanti socialines išmokas, pensijas ir pagrindines paslaugas, pakenks skurstančiųjų gyvenimo sąlygoms, kas atneš ilgalaikes neigiamas pasekmes jų sveikatai, išsilavinimui ir neigiamai paveiks integraciją į darbo rinką.

5. Mažas darbo užmokestis yra palaikomas konkurencingumo tikslais. Mažas darbo užmokestis nusmukdys minimalų pajamų lygį, o tai savo ruožtu privers žmones dirbti, kai darbo rinka užpildyta. Tačiau socialiai tvariam augimui reikia priešingos schemos – teigiamos hierarchijos tarp tinkamų minimalių pajamų ir padoraus darbo užmokesčio.

6. Dabartinės taupymo priemonės dar labiau didina nelygus turto pasiskirstymo problemą. Šios priemonės pablogina labiausiai pažeidžiamų grupių situaciją, nes būtent šie žmonės yra priklausomi nuo socialinės paramos ir pagrindinių paslaugų. Nelygus turto padalinimas yra viena iš ekonominės krizės priežasčių – šalys, kuriose vyrauja didesnė socialinė lygybė, su krize susidorojo geriau. Svarbiausia yra ilgalaikės socialinės investicijos ir parama ir ilgalaikė skurdo prevencija.

7. Konkurencinga ir laisva rinka negali būti vienintelis Europos Sąjungos prioritetas. Socialinės Europos kūrimas yra dabartinių Europos įsipareigojimų pagrindas. Žmonės tikisi, jog bus užtikrintas efektyvus Europos socialinis modelis, o Lisabonos sutartis sustiprina ES socialinius tikslus.

Tolesni žingsniai

EAPN, kartu su savo sąjungininkais iš 2010-ųjų metų socialinių nevyriausybinių organizacijų koalicijos, socialinės platformos ir Pavasario aljanso, ragina priimti Pagrindų direktyvą dėl minimalių pajamų, siekiant vieningų valstybių narių pastangų įtvirtinant adekvačių minimalių pajamų sistemas.

Pagrindų direktyva dėl pakankamų minimalių pajamų užtikrinimo

Dėl šio klausimo EAPN konsultavosi su ekspertais, tad gali drąsiai pareikšti, jog tokia Direktyva yra ne tik reikalinga, bet ir įgyvendinama.

Išties, egzistuoja visa reikiama teisinė bazė tokiam ES instrumentui, kuris nepažeis subsidiarumo principo.

Ši direktyva nebus „kurpalius“, pagal kurį visos šalys kurs vienodą politiką: joje tiesiog bus įtvirtinta bendra metodologija visoms ES šalims, kas leis valstybėms narėms turėti bendrą (pajamų) tinkamumo apibrėžimą ir įgalins stebėti, koks progresas daromas užtikrinant pajamų tinkamumą vadovaujantis bendrais kriterijais.

Konferencijoje buvo pristatytas *darbinis dokumentas dėl Pagrindų direktyvos projekto*, parengtas Anès Van Lancker (buvusi Europos Parlamento narė).

„Ne visi gali pasiekti pakankamą pragyvenimo lygį“ EAPN kampanija, kovojanti už pakankamas minimalias pajamas

Nuo 2008 metų EAPN vykdo kampaniją, kurios tikslas – informuoti visuomenę bei politikus apie pakankamų minimalių pajamų užtikrinimo visiems žmonėms svarbą. Šiuo tikslu organizuojami įvairūs renginiai tiek Europos, tiek nacionaliniu lygiu. Norėdami prisijungti prie mūsų, apsilankykite svetainėje www.adequateincome.eu.

Jei norite gauti daugiau informacijos apie Konferenciją ir paskaityti EAPN spaudos pranešimus, kitus naudingus dokumentus arba susipažinti su Konferencijoje darytomis prezentacijomis, apsilankykite šiame puslapyje:

http://eapn.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=1883%3Abelgian-and-hungarian-presidencies-commit-to-making-progress-on-the-adequacy-of-minimum-income-schemes&catid=7%3Apress-releases&Itemid=100002&lang=en

EAPN Estija: Nauja EAPN narė atkreipia visuomenės ir žiniasklaidos dėmesį į skurdą

Tanya Basarab ir Kärt Mere

„Jei vyriausybė nepadės sunkioje padėtyje atsidūrusiems žmonėms, ji padės tiksinčią bombą po visos visuomenės pamatais. Žmonės yra svarbiau nei pinigai. Visą gyvenimą dirbau toje pačioje gamykloje ir nesąžininga, kad staiga esu išstumama iš visuomenės.“

2009 m. birželio 15-16 dienomis, EAPN susitiko su penkiolika atstovų, priklausančių Taline veikiančioms kovos su skurdu organizacijoms. Susitikimo tikslas buvo padiskutuoti apie nacionalinio kovos su skurdu tinklo įkūrimą. Po šio susitikimo svarbiausių nevyriausybinių organizacijų grupė ėmė vadovauti tinklo įkūrimo procesui, kurį greitino aktyvios kampanijos ir paslaugas teikiančių organizacijų ir aktyvistų palaikymas. Oficialiai tinklas buvo įregistruotas 2010 m. kovo mėnesį. UNICEF Estija ir Atvirosios Estijos fondai buvo vieni iš pagrindinių rėmėjų įkuriant šį tinklą.

Generalinė EAPN asamblėja, įvykusi 2010 m. birželį, pasveikino Estijos EAPN organizaciją kaip pilnateisį Europos tinklą. Nuo tada, EAPN Estija aktyviai dalyvauja Europos tinklų veikloje, taip pat ji užmezgė ryšius su nacionaliniais tinklais, veikiančiais Šiaurės ir Baltijos šalyse.

Toliau pateiktame interviu Tanya Basarab, atsakinga už EAPN nacionalinių tinklų plėtrą ir įsitraukimą į EAPN Europos tinklą kalbina EAPN vadovę Kärt Mere.

TB: Kokie yra pagrindiniai Estijos iššūkiai ekonominėje ir socialinėje srityje?

KM: Kadangi mūsų šalyje susiformavęs ekonomikos modelis priklauso nuo užsienio investicijų, Estijos visuomenė dabar susiduria su keliais iššūkiais: demografinė krizė ir masine kvalifikuotų jaunų darbuotojų emigracija, su darbo vieta susijęs nesaugumas, nepakankama socialinė apsauga ir tinkamų politinių priemonių trūkumas, neleidžiantis spręsti skurdo, benamystės ir bedarbystės problemų.

TB: Kaip Estijos gyventojai suvokia skurdą ir kaip jį nušviečia žiniasklaida?

KM: Estijoje žiniasklaida ilgai nelietė skurdo klausimo arba apie skurdą kalbėdavo taip, tarsi patys žmonės būtų kalti dėl savo vargingos padėties, tokiu būdu sustiprinama stereotipus, kurie ir taip labai paplitę tarp Estijos gyventojų. Estijos sociologas ir 2010-ųjų Europos metų ambasadorius atliko tyrimą⁸ apie Estų vertybes ir įsitikinimus. Šiame tyrime jis analizavo, kaip šalies gyventojai suvokia skurdą. Tyrimo rezultatai parodė, kad „paskutiniaisiais metais įvykę pokyčiai Estijoje privedė prie atsakomybės individualizavimo“. Tyrėjas taip pat akcentavo „augančią nelygybę, kuri kenkia socialinei sanglaudai“.

„Esu vieniša motina, gyvenu Tartu mieste. Mano vaikų tėvas neturi darbo ir mūsų neparemia, ir panašu, kad jis tam neturi finansinių galimybių. Tokioje pat situacijoje yra atsidūrę daug šeimų. Tarsi mes nė neegzistotumėme. Bet yra mūsų vaikai, todėl vyriausybė, kuri gali keisti įstatymus, turėtų imtis priemonių juos apsaugoti ir užtikrinti, kad jie turėtų tokias pat galimybes, kaip ir kitų šeimų vaikai.“

„Mažtyk ir rašyk“ yra pirmoji Estijos EAPN tinklo surengta akcija, kuri įvyko 2010 metų pirmame pusmetyje. Akciją parėmė UNICEF organizacija, apie ją visuomenė buvo informuojama pasitelkus įvairias žiniasklaidos priemones: internetą, radiją, nacionalinius ir vietinius laikraščius ir t.t. Šios didelės visuomenės informavimo akcijos metu visi Estijos gyventojai buvo raginami rašyti laiškus, kuriuose būtų išdėstytos jų mintys apie skurdą bei pasiūlymai, kaip jį įveikti.

KM: Sulaukėme itin didelės visuomenės reakcijos. Gavome apie 750 laiškų iš įvairių asmenų ir grupių, taip pat buvo daug diskutuojama internetiniuose forumuose. Sulaukėme skambučių iš merų, mokyklų direktorių ir socialinių darbuotojų, kurie mums dėkojo už šią akciją ir išreiškė savo paramą. Žmonės tiesiogiai susisiekdavo su akcijos organizatoriais ir pirmą kartą po ilgos pertraukos žiniasklaida ėmė domėtis apie skurdą Estijoje, keldama klausimą, ką visuomenė ir valstybė gali padaryti, kad pagaliau žmonės, patiriantys skurdą arba socialinę atskirtį, būtų išgirsti. Jauniausias akcijos dalyvis buvo keturiolikos metų mergaitė, o seniausias – aštuoniasdešimt aštuonių sulaukusi senolė. Visus gautus pasiūlymus nagrinėjo dvylikos savanorių komanda. Daugiausia žmonės reiškė susirūpinimą dėl švietimo, vaikų priežiūros ir išmokų vaikams, pagyvenusių žmonių, benamystės ir būsto problemų bei bedarbystės.

TB: Šiai akcijai sulaukus tokios sėkmės ir įsitikinus, kad visuomenė yra pasiruošusi aktyviam dalyvavimui, kokius tolesnius žingsnius numatote žengti?

KM: Mums reikia vykdyti stebėseną, turime atrasti visas šeimas, kurioms reikia paramos. Taip galėtume padėti tiems, kurių pečius ką tik užgulė skurdas, kol jie dar visai neprarado vilties. Valstybė ir vyriausybė turėtų skirti

⁸ Andrus Saars, *European Values Study and GESIS data archive for the Social Sciences*, GESIS Leibniz Institute for the Social Sciences, 2010 m. spalio (1290 psl).

lėšų mokyklų ir darželių rėmimui. Kiekvienam vaikui turi būti sudarytos sąlygos lankyti darželį, užsiimti užklasine veikla ir mokykloje gauti pakankamą maitinimą. Aš dirbu darželyje, kuris įsikūręs mažame miestelyje Keiloje. Kasdien matau, kaip yra sunku vienišioms tėvams arba daugiavaikėms šeimoms. Negalima leisti, kad vaikai ir šeimos kentėtų dėl to, jog yra karpomos biudžeto išlaidos.

TB: Ar ši akcija padidino žiniasklaidos dėmesį socialinėms problemoms ir skurdui apskritai?

KM: Taip. Pasibaigus akcijai, žiniasklaidos dėmesys skurdui ir socialinei atskirčiai toliau augo. Tam turėjo įtakos rugsėjo 9 d. – nacionalinės tikslinės savaitės⁹ metu – įvykusi konferencija. Didieji šalies dienraščiai išspausdino keletą straipsnių apie skurdo realijas ir padarinius. Tuo tarpu vis daugiau žmonių ir organizacijų nori prisijungti arba paremti EAPN tinklo Estijoje veiklą.

TB: Kokie tolesni Estijos EAPN tinklo planai?

Estijos EAPN neseniai Atvirajam Estijos fondui pateikė pasiūlymą su tikslu gauti finansavimą. Jei pasiūlymas bus priimtas, pavyktų gauti reikiamų išteklių toliau plėtoti atvirą ir demokratišką tinklą siekiant stiprinti visuomenės solidarumą ir kovoti su skurdu. Nors tinklas yra dar jaunas, ši akcija padėjo pasiekti istorinių pokyčių, pakeitusi Estų supratimą apie skurdą ir nuo jo kenčiančius žmones, ir sukūrusi precedentą atsakingai žiniasklaidos veiklai. Estijos EAPN turi stiprinti dalyvavimą EAPN Europos tinkle bei bendradarbiavimą su Baltijos, Šiaurės šalių ir kitais nacionaliniais tinklais. Tinklo nariai nori pasisemti žinių iš Europos lygiu veikiančių tinklų ir susipažinti su kitų šalių patirtimi, kad galėtų visa tai pritaikyti savo veikloje. Kitais metais tinklas apibrėš ilgalaikį strateginį planą ir toliau mėgins atkreipti visuomenės dėmesį į skurdą, suteikdamas visiems teisę būti išgirstiems. Mūsų laukia ilgas ir nelengvas kelias, tačiau mus drąsina gausus palaikančiųjų būrys.

⁹ 2010-aisiais – Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metais – kiekviena ES šalis (įskaitant Norvegiją ir Islandiją) rengė savo „Nacionalines tikslines savaites“. Tokios savaitės buvo organizuojamos siekiant tam tikrą savaitę visą dėmesį skirti vienai šaliai, šviesti visuomenę apie skurdo ir socialinės atskirties problemas bei padidinti žiniasklaidos dėmesį atitinkamos šalies problemoms. Daugiau informacijos rasite socialinių NVO koalicijos svetainėje: www.endpoverty.eu.